

RJ-secretariaat

Datum 29 juni 2018

Onze ref. M30264325/1/10712704

Betreft: RJ-Uiting 2018-4 "Nadere guidance verslag raad van commissarissen op basis van de Nederlandse Corporate Governance Code"

Geachte leden van de Raad voor de Jaarverslaggeving,

De Vereniging Effecten Uitgevende Ondernemingen ("**VEVO**"), kort gezegd de vereniging van beursgenoteerde ondernemingen, heeft met belangstelling kennis genomen van RJ-Uiting 2018-4. De VEVO geeft hierbij graag gevolg aan de uitnodiging om op deze RJ-Uiting te reageren.

1 INTRODUCTIE

Allereerst ondersteunen wij van harte de doelstelling van uw Stichting, namelijk het bevorderen van de kwaliteit van de externe verslaggeving van organisaties en bedrijven in Nederland. Verslaggeving is door de jaren heen een steeds belangrijker thema geworden, wat eveneens tot gevolg heeft dat er steeds meer (en veelal ook complexe) regelgeving op dit gebied is gekomen. Voor beursondernemingen, die naar hun aard zeer transparant zijn en veel aandacht besteden aan verslaggeving, is dit daarmee een zeer relevant thema. Dat betekent tegelijkertijd wel dat het ook van groot belang is dat de regelgeving hanteerbaar, evenwichtig en overzichtelijk blijft en niet verder compliceert. De VEVO meent echter dat de onderhavige RJ-uiting niet aan die criteria voldoet en veeleer onduidelijkheid creëert.

2 HERZIENE RJ-UITING 2018-4. PRAKTIJK NIET GEBAAKT BIJ AANVULLENDE (SCHADUW) VOORSCHRIFTEN

De (herziene) RJ-Uiting 2018-4 beoogt nadere guidance te geven voor de inhoud van het RvC verslag. Naast een beperkt aantal mogelijk nuttige handvatten, formuleert het voorstel met name nieuwe aanvullende voorschriften. De VEVO meent dat dit wezenlijk verder gaat dan wat als uitgangspunt zou moeten gelden, namelijk dat een RJ-Uiting als deze gericht moet zijn op het inzichtelijk maken en ordenen van bestaande voorschriften.

Omwille van de duidelijkheid, en daarmee werkbaarheid, voor de praktijk, dienen eenduidige regelingen centraal te staan. Deze zijn, onder andere, vervat in de Nederlandse Corporate Governance Code ("**Code**"). Er moet voor worden gewaakt dat er allerlei (schaduw)voorschriften worden ontwikkeld naast de Code

die de accountant vervolgens de facto oplegt buiten het wettelijk kader dat voor ondernemingen geldt. De Code is een gezaghebbend document, waarvoor de Monitoring Commissie een zeer zorgvuldig proces heeft doorlopen waarin de visies van alle stakeholders zijn gevraagd en verkregen, en vervolgens zorgvuldig zijn gewogen en neergelegd in de Code. Die Code is uitgebreid ter consultatie voorgelegd aan alle betrokkenen, inclusief de accountants en hun organisaties, en nadien, na een gang door het parlement, vastgelegd op grond van art. 2:391 (5) BW. Daaraan kunnen niet door buitenwettelijke gremia de facto regels aan worden toegevoegd. Dat geldt ook voor de RJ. De RJ ontleent haar gezag aan breed gedragen praktische handreikingen bij het toepassen van regels, maar niet aan het formuleren van nieuwe regels waar het buitenwettelijke thema's zoals het RvC verslag betreft.

Gewenste overzichtelijkheid en transparantie

In aanvulling op het voorgaande zijn de redenen waarom vanuit de VEUO met zorg is kennisgenomen van deze concept uiting meerledig. Ten eerste is het voor ondernemingen cruciaal dat volstrekt helder is welke regels op haar van toepassing zijn en dat ook het aantal voorschriften nog enigszins te overzien blijft. De regelgeving met betrekking tot de verslaggeving door beursondernemingen is nu al zeer omvangrijk¹. Hoewel nadere duiding en handvatten behulpzaam kunnen zijn als regels onduidelijk zijn, is dat niet het geval als de RJ-Richtlijnen (en uitingen) uitmonden in buitenwettelijke nieuwe regels. Dat geldt zeker als regels, zoals in het geval van de Code, juist kort geleden op zorgvuldige wijze en in nauw overleg met alle betrokkenen zijn vastgesteld en neergelegd in de herziene Code. Ten tweede geldt dat geen afbreuk moet worden gedaan aan de aard en werking van die Code. De Code is gebaseerd op het principe van zelfregulering, het 'pas toe of leg uit'-principe biedt daarbij de gewenste ruimte voor afwegingen door bestuur en commissarissen die in concrete omstandigheden kunnen, mogen en zelfs moeten worden gemaakt. Die ruimte moet dus ook niet worden ingeperkt door aanvullende "schaduw"voorschriften.

Geen afvinklijst

Ten derde geldt dat hoewel deze RJ-uiting in beginsel kan worden gezien als "*soft guidance*", in de praktijk geldt dat accountants daar grote waarde aan toekennen en mede door een vrees voor mogelijke tuchtrechtelijke gevolgen een sterke neiging hebben daar strikt aan vast te houden. De praktijk leert dat aanvullende voorschriften - die binnen het verslaggevingskader worden geformuleerd - snel de functie hebben en/of krijgen van 'afvinklijstjes' voor de accountant. Dat geldt eens

---

¹ Burgerlijk Wetboek, Wet op het financieel toezicht, Code, de Auditverordening, IFRS-bepalingen, diverse AMvB's etc.

te meer nu er de afgelopen jaren een cultuur lijkt te ontstaan binnen de accountantsbranche die nogal gericht lijkt op het voldoen aan formele vereisten. Deze zorg heeft de VEUO ook al eerder gesignaleerd in het kader van verschillende NBA consultaties². Dat geldt eveneens voor de RJ-Richtlijnen en de terughoudendheid die daarmee geboden is.

3 IN RJ-UITING 2018-4 NIEUW GECREËERDE VOORSCHRIFTEN

De RJ-uitingen zijn bedoeld voor de *verduidelijking of interpretatie* van bestaande regels dan wel voor wijzigingen daarvan³. Zoals hiervoor gesignaleerd zien wij in de herziene RJ-Uiting 2018-4 echter dat er diverse nieuwe (aanvullende) voorschriften worden geformuleerd. Wij maken dat graag concreet aan de hand van een drietal voorbeelden van voorschriften die niet in bestaande regelgeving zijn verankerd. Zo eist de concept RJ-uiting onder meer:

- *dat bevestigd wordt dat voldaan is aan de eisen zoals genoemd in artikel 2:142a (1) BW respectievelijk artikel 2:252a (1) BW [105c].*

Dit vereiste ziet op de 'limiteringsregeling' op basis waarvan een commissaris bij zijn benoeming een maximum aantal andere toezichthoudende functies mag hebben. Dit betreft een wettelijke eis op het moment van benoeming van een commissaris, maar deze vereist niet dat ondernemingen daaraan nadien voldoen laat staan dat dit jaarlijks bevestigd wordt. Een dergelijk voorschrift is ook niet uitvoerbaar. Men moet immers steeds uitgaan van de functies die door commissarissen worden opgegeven en het is ondoenlijk en het kan ook niet van hen worden gevergd dat alle commissarissen voor hun mede-commissarissen verklaren dat deze bij voortduring, ook bij andere rechtspersonen, de wet naleven. Of dat het geval is heeft ook geen enkel gevolg voor de geldigheid van de benoeming bij de vennootschap in kwestie. Er kan dus ook niet van een onderneming worden verlangd jaarlijks in haar rapportage te bevestigen dat alle commissarissen in al hun functies aan de eisen van artikel 2:142a BW voldoen. Deze eis stellen wet en Code dan ook terecht niet.

- *dat een onderbouwing wordt gegeven van de vaststelling dat een commissaris al of niet voldoet aan de eisen van onafhankelijkheid, inclusief, indien van toepassing, een beschrijving van de aard van de afhankelijkheid [105d].*

De Code bepaalt in best practice bepaling (BPB) 2.1.9 dat het RvC verslag vermeldt dat naar het oordeel van de RvC is voldaan aan de onafhankelijkheidseisen, en daarbij moet worden aangegeven welke commissarissen als "niet-afhankelijk" worden beschouwd. De eis van het

² O.m. de VEUO reactie op de NBA Green Paper "Accountancymodellen" en de NBA Green Paper "Organisatiecontinuïteit"

³ <https://www.rjnet.nl/uitingen/>

concept RJ-vereiste dat een aanvullende onderbouwing en beschrijving wordt verlangd gaat veel verder en is niet gebaseerd op de wet of de Code. Deze aanvullende voorschriften doen daarmee zelfs afbreuk aan de werking van de Code. De Monitoring Commissie heeft er juist uitdrukkelijk voor gekozen om vast te houden aan het principe van "pas toe of leg uit". Het is nimmer de bedoeling geweest om ook een uitleg te verlangen indien de onderneming aan een bepaling voldoet / deze toepast. Dat zou de toelichting op de Code ook onaanvaardbaar uitdijen. De Commissie heeft bij het opstellen van de herziene Code mede daarom ook reeds kritisch gekeken voor welke onderwerpen het nuttig zou zijn het bestuur of de RvC (aanvullende) verantwoording af te laten leggen, getuige ook het Verantwoordingsdocument van de Commissie⁴. Dit onderdeel van de Code hoort daar, terecht, niet bij.

- *dat een beschrijving wordt gegeven van het selectieproces en de waarborgen voor de onafhankelijkheid van de accountant en voor zover van toepassing een beschrijving van de wijze waarop door de auditcommissie wordt voldaan aan de verplichtingen uit Verordening (EU) Nr. 537/2014 [105g].*

Ook hier geldt dat de Verordening wettelijke bepalingen bevat die rechtstreeks van toepassing zijn waaraan ondernemingen dus ook reeds gebonden zijn. De wet verlangt niet dat ondernemingen aanvullend bevestigen daaraan te voldoen, en ook de Monitoring Commissie heeft, terecht, het niet wenselijk geacht om daarbij een nadere uitleg voor te schrijven.

Deze voorbeelden kunnen worden aangevuld met een aantal andere stellingen die in de concept RJ-uiting zijn vervat en die verder gaan dan het enkel bieden van guidance. Wij noemen in dit verband, zonder uitputtend te zijn, nog de volgende passages:

- Conform alinea 105 van de concept uiting moet het RvC verslag in ieder geval de onderwerpen als vermeld in alinea 105a tot en met 105i bevatten. Daarmee wordt echter afbreuk gedaan aan de aard en werking van de "soft guidance", want dit voorschrift zou zich feitelijk enkel moeten beperken tot de onderwerpen van de in BPB 2.3.11 vermelde Code bepalingen. De RJ-uiting verlangt daarenboven dat er ook *in ieder geval* verslag wordt gedaan van de onderwerpen als omschreven in de RJ-uiting. Daarmee worden de rapportagevoorschriften navenant, en zonder dat de Code daarin voorziet, uitgebreid.
- Conform alinea 105a moet onder meer een beschrijving worden gegeven van de gedachtenvorming van de RvC. Feitelijk geeft deze RJ-uiting een nadere

---

⁴ Verantwoording van het werk van de Commissie, p. 29

invulling aan artikel 2:140 jo 141 BW. Door te suggereren dat deze "gedachtenvorming" moet worden vermeld, introduceert deze alinea een nieuw verantwoordingsvoorschrift in aanvulling op BPB 1.1.3 en voormelde wetsartikelen.

- Conform alinea 105e moet onder meer een beschrijving worden gegeven van het proces van 'succession planning'. Dit wordt gekoppeld aan BPB 2.2.2. BPB 2.2.2 ziet echter op de benoeming van commissarissen. Terwijl het – in de RJ-uiting niet vermelde - BPB 2.2.4 reeds de voorschriften bevat voor een plan van opvolging. Ook wordt gesuggereerd het rooster van aftreden op te nemen in het RvC verslag, echter bepaalt BPB 2.2.4 ook reeds dat deze beschikbaar moet zijn op de website van de vennootschap. Alinea 105e creëert daarmee aanvullende rapportagevoorschriften.
- Alinea 105f suggereert dat er een competentiematrix voorhanden zou moeten zijn. Echter wordt er in de praktijk niet standaard met een competentiematrix gewerkt, en dat wordt als zodanig ook niet door de wet of Code vereist. Veeleer slaat dit in de benadering van de Code neer in de profielschets voor commissarissen, welke profielschets overeenkomstig BPB 2.1.1 ook al op de website van de vennootschap moet worden geplaatst.
- Alinea 105h ziet op het vereiste van BPB 2.3.11 waarbij er een verantwoording moet worden geboden over het uitgeoefende toezicht in het afgelopen boekjaar. BPB 2.3.11 biedt daarbij een opsomming van Code bepalingen die daarbij geadresseerd moeten worden (zie ook het commentaar hierboven bij alinea 105). Alinea 105h suggereert daarenboven dat er onder meer een beschrijving wordt gegeven van de hoofdpunten van, danwel verwijzing naar de RvC (en commissie) reglementen. Dit betreffen echter publieke reglementen die overeenkomstig BPB 2.3.1 en 2.3.3 al op de website van de vennootschap moeten worden geplaatst. Alinea 105h creëert daarmee een aanvullend rapportagevoorschrift, waarbij bovendien onduidelijk is hoe een beschrijving kan worden geboden van de hoofdpunten van zulke uitvoerige reglementen. In aanvulling daarop wordt niet stil gestaan bij artikel 3a "Vaststellingsbesluit nadere voorschriften omtrent de inhoud van het bestuursverslag" op basis waarvan in het bestuursverslag bijvoorbeeld ook al melding moet worden gemaakt van de samenstelling en het functioneren van de RvC en zijn commissies.
- Alinea 106 suggereert dat wanneer een vennootschap een one tier-bestuursstructuur heeft, de rapportage van de niet uitvoerende bestuurders in een afzonderlijk verslag moet worden opgenomen. Voor wat betreft BPB 5.1.5 heeft de Monitoring Commissie⁵ het echter aan de keuze van de vennootschap gelaten om te bepalen of deze verantwoording wordt opgenomen in het

---

⁵ Zie meer expliciet de Toelichting bij de Code, p. 49 onder 5.1.5

bestuursverslag, danwel in een afzonderlijk verslag. Alinea 106 beperkt daarmee de bewegingsruimte die de Monitoring Commissie juist bewust aan vennootschappen heeft geboden.

- Alinea 107 stelt aanvullende eisen aan het remuneratierapport. Dit is overigens reeds aanstonds opmerkelijk, nu de RJ-uiting feitelijk ziet op het RvC verslag, en het remuneratierapport uiteraard een separaat document betreft. Onder meer wordt gesuggereerd dat een beschrijving wordt geboden van de structuur en de resultaten van het beloningsbeleid. Daarbij wordt ook niet betrokken het feit dat artikel 2:391 (2) BW reeds vereist dat het bestuursverslag een mededeling bevat van het beleid van de vennootschap aangaande de bezoldiging en de wijze waarop dit beleid in het verslagjaar in de praktijk is gebracht.

4 EXTRA VOORSCHRIFTEN NIET GEÏNDICEERD

Om de vermelde redenen heeft de VEUO grote zorgen over de benadering die in deze concept RJ-uiting is gevolgd en de uitwerking die daaraan is gegeven. De VEUO meent dat een heroverweging van de concept RJ-uiting geïndiceerd is. Als die heroverweging er al toe zou leiden dat men zou willen vasthouden aan enige uiting ter zake, dan zou die in de visie van de VEUO aanzienlijk beperkter moeten zijn dan nu het geval is en zouden in ieder geval geen aanvullende voorschriften moeten worden gecreëerd.

Graag danken wij u bij voorbaat voor uw aandacht voor deze brief. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om die desgewenst nog nader toe te lichten en hierover nader met u van gedachten te wisselen.

Hoogachtend, en met vriendelijke groet,

Harm-Jan de Kluiver
Algemeen Secretaris VEUO

Myrtle Grondhuis
Adjunct Secretaris VEUO